

Typické znaky renesanční architektury:

větší šíře staveb (3)

vodorovné linie (4)

hladké fasády

zdvojená okna (2)

zdobení sgrafity (dvoubarevné ornamenty vytvořené proškrobáním horní světlé vrstvy omítky na spodní tmavou) (1)

sloupy z řecké i římské architektury (dórské, iónské a korintské)

arkády (sloupové řady s oblouky) (5)

klenby

Pojem renesance, vychází z francouzského slova renaissance, což znamená znovuzrození. Tímto slovem označovali humanisté a renesanční umělci znovuzrození pravého umění a kultury, návrat k antice po předchozím „úpadkovém“ gotickém období. V renesanci vznikl umělecký směr, kterému se říká humanismus.

Renesance obrátila svůj zájem k člověku a k pozemskému životu, a tak v této době vznikaly vedle kostelů a církevních staveb, zanechaných předešlým gotickým obdobím, i stavby světské. Vizitkou renesančních měst se staly novostavby radnic, škol, lázní, kašen, lékáren a špitálů. Renesanční šlechta si nechala stavět rozsáhlé zámky a paláce, u nich zakládala zahrady s fontánami a kašnami, letohrádky, oranžérie, fíkovny, jízďárny nebo míčovny.

Mezi typické renesanční znaky v architektuře patří širší stavby, vodorovné linie, hladké fasády, zdvojená okna a zdobení sgrafity (dvoubarevné ornamenty vytvořené proškrobáním horní světlé vrstvy omítky na spodní tmavou). Renesanční architektura přejímá z řecké i římské architektury sloupy, arkády a klenby. Objevují se tapisérie, táfilování (obkládání stěn dřevem) a intarzie (plochy zdobené různobarevnými dřevěnými dýhami), v oknech malované sklo s figurami a rodovými znaky.

Zatímco v období gotiky stály české země v čele evropského vývoje, husitské bouře další vývoj zabrzdily natolik, že renesanční tendence v 15. století se v českém umění neprosadily a umění zůstalo i nadále pod vlivem gotiky. Na konci 15. století se sice renesance prosadila například při úpravě Vladislavského sálu Pražského hradu (okna a kování na oknech), v podstatě ale šlo jen o vnější doplňkové prvky, samotná podstata architektury zůstala gotická.

Do českých zemí přišla renesance za rozkvětu pozdní gotiky roku 1492 a asi do roku 1538 ji lze označovat za časnou neboli ranou. Nástup renesanční architektury spadá až do 30. let 16. století, do období prvních Habsburků. Od samého začátku pracovali na našem území i zahraniční umělci, kteří přinášeli nové prvky.

Renesanční klenba upustila od závratných výšek, stavba měla tvarově složitě prostory, ve vrcholcích kopulí bývala věžička – lucerna, která přinesla do kopule světlo. Kopule v české architektuře zdomácněly ale až v době barokní.

Renesanci se pozvolna přizpůsobili i domácí mistři, ale vesměs šlo stále jen o kamenické doplňky tradičních architektur. Byly to hlavně portály, okenní ostění a ojediněle i čela podloubí. Řada hradů v té době přestala plnit pevnostní funkci a majitelé je nechali přebudovat na zámky.

RENEŠANČNÍ ARCHITEKTURA

V POSÁZAVÍ

Vydala Posázaví o.p.s., Zámek Jemniště 1, 257 01 Postupice v roce 2011 nákladem 5 000 ks v rámci realizace projektu spolupráce „Posázaví a Rakovnícko – podpora venkovské aktivní turistiky“ • Autoři fotografií: Jaroslav Pelíšek, František Vaňásek, Václav Pošmurný, Jan Herbst • Grafická úprava: Václav Pošmurný • Tisk: Pavel Fuksa – GraTypoPrint • Autor textů: Ing. Arch. Lubomír Hamarčák, textové úpravy PhDr. Jaroslava Tůmová

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Zámek Čechtice

Tvrz v Mrači

Zámek v Louňovicích pod Blánkem

Tvrz v Jemništi

Růžkovy Lhotice

Dům Mince v Jílovém u Prahy

Špýchar v Olbamočovicích Vsi

Zámek Komorní Hrádek

